

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТА РЯТУВАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор університету з навчальної
та методичної роботи
к. психолог. н., професор

О.О. Назаров

«___» _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до фаху

спеціальність 261 Пожежна безпека

спеціалізація пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» для здобувачів вищої освіти.
за спеціальністю «пожежна безпека».
за спеціалізацією «пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи».

Розробники: Пономаренко С.С. викладач кафедри ПтаРП, майор служби ЦЗ.

Робочу програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою пожежної та рятувальної підготовки.

Протокол від «25» серпня 2016 року № 1

Начальник кафедри пожежної та рятувальної підготовки
к.т.н., доцент

_____ П.А. Ковальов
(підпис) (прізвище та ініціали)

«25» серпня 2016 року

Схвалено вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил.

Протокол від «29» серпня 2016 року № 10

Голова вченої ради факультету оперативно-рятувальних сил
к.т.н., доцент

_____ О.Є. Безуглов
(підпис) (прізвище та ініціали)

«29» серпня 2016 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 26 "Цивільна безпека"	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): – 261 "Пожежна безпека"	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - 0	Спеціалізація - пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи	2016-2017	2016-2017
Загальна кількість годин – 120	Освітній рівень: бакалавр	Семестр	
з них:		1	
аудиторних – 60 год.		Лекції:	
самостійної роботи – 60 год.		8 год.	
		Практичні заняття:	
		52 год.	
		Семінарські заняття:	
		0 год.	
		Лабораторні заняття:	
		0 год.	
		Самостійна робота:	
		60 год.	
		Індивідуальне завдання:	
		0 год.	
	Вид контролю:		
	контрольна модульна робота № 1,2, диф. залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – (60/60/0);

для заочної форми навчання – (0/0/0).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з основними положеннями щодо класифікації надзвичайних ситуацій та порядком дій населення при їх виникненні, призначенням та улаштуванням захисних споруд, видами сильнодіючих отруйних речовин та їх основними характеристиками, порядок зберігання та транспортування, засобами захисту органів дихання та зору, медичного захисту, та надання першої долікарської допомоги при гострих отруєннях, порушенні дихання та кровообігу, виникнення пожежі, способи та засоби її ліквідації, характеристика процесу, організацією протипожежного режиму на об'єкті, основи ведення оперативних дій підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Завдання: сформувати у майбутнього фахівця знання і вміння щодо нормативно-правових актів, які регламентують організацію служби в державних пожежно-рятувальних частинах, правил і норм протипожежного захисту на об'єктах, порядку класифікації надзвичайних ситуацій, основних тактичних можливостей пожежно-рятувальних підрозділів, надання першої та невідкладної медичної допомоги.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- нормативно-правові акти, що регламентують організацію служби в державних пожежно-рятувальних частинах;
- правила і норми протипожежного захисту на об'єктах;
- порядок класифікації надзвичайних ситуацій;
- основні правила поведінки населення під час виникнення надзвичайних ситуацій;
- основні характеристики сильнодіючих отруйних речовин;
- засоби індивідуального захисту населення та їх класифікацію;
- класифікацію споруд, що використовуються для укриття населення;
- основні поняття про процес горіння та засоби і способи його припинення;
- загальні поняття про організм та системи організму людини;
- основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу;
- основні конструктивні елементи будівель та споруд;
- правила і норми протипожежного захисту на об'єктах;
- основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.

вміти:

- визначити види надзвичайних ситуацій за їх класифікацією;
- здійснювати профілактичний огляд первинних засобів пожежогасіння;
- користуватися системами оповіщення населення в умовах виникнення надзвичайних ситуацій;
- визначати основні конструктивні елементи будівель та споруд;
- надавати першу долікарську допомогу при гострих отруєннях, порушенні дихання та кровообігу.

мати навички:

- використання індивідуальних засобів захисту органів дихання;
- застосування первинних засобів пожежогасіння;
- класифікувати споруди, що використовуються для укриття населення;
- діяти під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти: здатність ідентифікувати та класифікувати види небезпек надзвичайних ситуацій, пояснювати основні вимоги правил пожежної безпеки до будівель та споруд, приміщень та шляхів евакуації, називати основні нормативно-правові акти, що регламентують організацію служби в державних пожежно-рятувальних частинах, пояснювати класифікацію засобів індивідуального захисту населення, здатність визначати основні параметри пожежовибухонебезпеки речовин і матеріалів, особливості процесу горіння горючих речовин і матеріалів та основні методи його припинення, називати основні сили та засоби пожежно-рятувальних підрозділів, здатність контролювати стан первинних засобів пожежогасіння, приймати рішення щодо їх заміни та проведення технічного обслуговування, уміти організувати та надавати медичну допомогу по-

страждалим в умовах надзвичайних ситуацій.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Надзвичайні ситуації та захист населення від них. Надання першої та невідкладної медичної допомоги

Тема1.1: Вступ до фаху, мета та завдання.

Тема1.2: Надзвичайні ситуації, порядок класифікації.

Тема1.3: Надзвичайні ситуації техногенного характеру.

Тема1.4: Надзвичайні ситуації природного характеру.

Тема1.5: Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.

Тема1.6: Сильнодіючі отруйні речовини..

Тема1.7: Засоби індивідуального захисту населення.

Тема1.8: Захисні споруди цивільної оборони.

Тема1.9: Система оповіщення та правила евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.

Тема1.10: Дії населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Тема1.11: Загальні поняття про організм людини.

Тема1.12: Травми. Термічні ураження. Гострі отруєння.

Тема1.13: Надання першої медичної допомоги.

Тема1.14: Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.

Тема1.15: Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.

Тема1.16: Модульна контрольна робота № 1.

Модуль 2. Основні вимоги правил пожежної безпеки. Організація служби в державних пожежно-рятувальних частинах та основи ведення оперативних дій

Тема2.1: Основні заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки.

Тема2.2: Поняття про пожежу.

Тема2.3: Пожежонебезпечні речовини та їх властивості.

Тема2.4: Основи припинення процесу горіння.

Тема2.5: Засоби та способи ліквідації пожежі на початковій стадії її розвитку.

Тема2.6: Основні конструктивні елементи будівель та споруд.

Тема2.7: Основні вимоги правил пожежної безпеки щодо навчальних закладів.

Тема2.8: Організація служби в Державних пожежно-рятувальних частинах.

Тема2.9: Захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника.

Тема2.10: Захисний одяг пожежного-рятувальника від підвищених теплових впливів.

Тема2.11: Засоби індивідуального захисту органів дихання пожежного-рятувальника.

Тема2.12: Основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.

Тема2.13: Основи організації і проведення оперативних дій пожежно-рятувальних робіт.

Тема2.14: Модульна контрольна робота № 2.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	ПЗ	Лаб	Інд	Ср		Л	ПЗ	Лаб	Інд	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Надзвичайні ситуації та захист населення від них. Надання першої та невідкладної медичної допомоги												
Тема1.1: Вступ до фаху, мета та завдання.	4	2				2						
Тема1.2: Надзвичайні ситуації, порядок класифікації.	4	2				2						
Тема1.3: Надзвичайні ситуації техногенного характеру.	4		2			2						
Тема1.4: Надзвичайні ситуації природного характеру.	4		2			2						
Тема1.5: Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.	4		2			2						
Тема1.6: Сильнодіючі отруйні речовини..	4		2			2						
Тема1.7: Засоби індивідуального захисту населення.	4		2			2						
Тема1.8: Захисні споруди цивільної оборони.	4		2			2						
Тема1.9: Система оповіщення та правила евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.	4		2			2						
Тема1.10: Дії населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.	4		2			2						
Тема1.11: Загальні поняття про організм людини.	4		2			2						
Тема1.12: Травми. Термічні ураження. Гострі отруєння.	4		2			2						
Тема1.13: Надання першої медичної допомоги.	4		2			2						
Тема1.14: Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.	4		2			2						
Тема1.15: Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.	4		2			2						
Тема1.16: Модульна контрольна робота № 1.	4		2			2						
Разом за модулем 1	64	4	28			32						
Модуль 2. Основні вимоги правил пожежної безпеки. Організація служби в державних пожежно-рятувальних частинах та основи ведення оперативних дій												
Тема2.1: Основні заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки.	4		2			2						
Тема2.2: Поняття про пожежу.	4		2			2						
Тема2.3: Пожежонебезпечні речовини та їх властивості.	4		2			2						
Тема2.4: Основи припинення процесу горіння.	4	2				2						
Тема2.5: Засоби та способи ліквідації пожежі на початковій стадії	4		2			2						

її розвитку.													
Тема2.6: Основні конструктивні елементи будівель та споруд.	4		2			2							
Тема2.7: Основні вимоги правил пожежної безпеки щодо навчальних закладів.	4		2			2							
Тема2.8: Організація служби в Державних пожежно-рятувальних частинах.	4	2				2							
Тема2.9: Захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника.	4		2			2							
Тема2.10: Захисний одяг пожежного-рятувальника від підвищених теплових впливів.	4		2			2							
Тема2.11: Засоби індивідуального захисту органів дихання пожежного-рятувальника.	4		2			2							
Тема2.12: Основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.	4		2			2							
Тема2.13: Основи організації і проведення оперативних дій пожежно-рятувальних робіт.	4		2			2							
Тема2.14: Модульна контрольна робота № 2.	4		2			2							
Разом за модулем 2	56	4	24			28							
Усього годин	120	8	52			60							

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

6. Теми практичних занять та лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	«Лекція» Вступ до фаху	2
2.	«Лекція» Надзвичайні ситуації, порядок класифікації.	2
3.	Надзвичайні ситуації техногенного характеру.	2
4.	Надзвичайні ситуації природного характеру.	2
5.	Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.	2
6.	Сильнодіючі отруйні речовини..	2
7.	Засоби індивідуального захисту населення.	2
8.	Захисні споруди цивільної оборони.	2
9.	Система оповіщення та правила евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.	2
10.	Дії населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.	2
11.	Загальні поняття про організм людини.	2
12.	Травми. Термічні ураження. Гострі отруєння.	2
13.	Надання першої медичної допомоги.	2
14.	Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.	2
15.	Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.	2
16.	Модульна контрольна робота № 1.	2
17.	«Лекція» Основні заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки.	2
18.	Поняття про пожежу.	2
19.	Пожежо-небезпечні речовини та їх властивості.	2
20.	Основи припинення процесу горіння.	2
21.	Засоби та способи ліквідації пожежі на початковій стадії її розвитку.	2
22.	Основні конструктивні елементи будівель та споруд.	2
23.	Основні вимоги правил пожежної безпеки щодо навчальних закладів.	2
24.	«Лекція» Організація служби в державних пожежно-рятувальних частинах.	2
25.	Захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника.	2
26.	Захисний одяг пожежного-рятувальника від підвищених теплових впливів.	2
27.	Засоби індивідуального захисту органів дихання пожежного-рятувальника.	2
28.	Основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.	2
29.	Основи організації і проведення оперативних дій пожежно-рятувальних робіт.	2
30.	Модульна контрольна робота № 2.	2
	Разом	60

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ до фаху, мета та завдання.	2
2.	Надзвичайні ситуації, порядок класифікації.	2

3.	Надзвичайні ситуації техногенного характеру.	2
4.	Надзвичайні ситуації природного характеру.	2
5.	Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.	2
6.	Сильнодіючі отруйні речовини..	2
7.	Засоби індивідуального захисту населення.	2
8.	Захисні споруди цивільної оборони.	2
9.	Система оповіщення та правила евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.	2
10.	Дії населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.	2
11.	Загальні поняття про організм людини.	2
12.	Травми. Термічні ураження. Гострі отруєння.	2
13.	Надання першої медичної допомоги.	2
14.	Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.	2
15.	Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.	2
16.	Основні заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки.	2
17.	Поняття про пожежу.	2
18.	Пожежонебезпечні речовини та їх властивості.	2
19.	Основи припинення процесу горіння.	2
20.	Засоби та способи ліквідації пожежі на початковій стадії її розвитку.	2
21.	Основні конструктивні елементи будівель та споруд.	2
22.	Основні вимоги правил пожежної безпеки щодо навчальних закладів.	2
23.	Організація служби в Державних пожежно-рятувальних частинах.	2
24.	Захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника.	2
25.	Захисний одяг пожежного-рятувальника від підвищених теплових впливів.	2
26.	Засоби індивідуального захисту органів дихання пожежного-рятувальника.	2
27.	Основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.	2
28.	Основи організації і проведення оперативних дій пожежно-рятувальних ро- біт.	2
	Разом	56год.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

10. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні;
індуктивні і дедуктивні;
наочні;
практичні;
самостійна робота.

11. Методи контролю

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

індивідуальне опитування;
фронтальний опитування;
письмові контрольні роботи;

залік.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Семестр 1

Поточне тестування та самостійна робота																Сума за модуль 1
Модуль 1																
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7	T 1.8	T 1.9	T 1.10	T 1.11	T 1.12	T 1.13	T 1.14	T 1.15	T 1.16 (МКР 1)	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	50

Поточне тестування та самостійна робота															Сума за модуль 1	Сума за дисципліну
Модуль 2																
T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	T 2.7	T 2.8	T 2.9	T 2.10	T 2.11	T 2.12	T 2.13	T 2.14 (МКР 2)			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	50	100	

Оцінка за бальною шкалою елементів навчальної діяльності з дисципліни

Елементи навчальної діяльності	Усього за семестр балів
Відвідування та робота на занятті	56
Тестовий контроль	-
Модульна контрольна робота	44
Усього – максимум за період	100
<i>Додаткові обов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти</i>	0
Складання екзамену (максимум)	-
Накопичувальний підсумок	100

Шкали оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ВНЗ	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90-100 <i>(та вище з урахуванням обов'язкових завдань)</i>	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D		
50-54	E	задовільно	не зараховано
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

13. Методичне забезпечення

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, екзамен)

Модуль 1.

1. Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного характеру.
2. Класифікація надзвичайних ситуацій природного характеру.
3. Небезпечні геофізичні явища.
4. Геологічні небезпечні явища.
5. Метеорологічні небезпечні явища.
6. Деградація ґрунтів.
7. Пожежі у природних екологічних системах.
8. Надзвичайні ситуації соціального характеру.
9. Тероризм.
10. Надзвичайні ситуації воєнного характеру.
11. Зброя масового ураження.
12. Характеристика небезпек та дії населення під час стихійного лиха.
13. Захисні споруди та їх характеристика.
14. Правила поведінки під час перебування в захисній споруді.
15. Поняття про сильнодіючі отруйні речовини.
16. Способи зберігання та транспортування СДОР.
17. Класифікація та характеристика СДОР.
18. Призначення та класифікація індивідуальних засобів захисту органів дихання та шкіри.
19. Засоби медичного захисту.
20. Оповіщення та інформування населення про надзвичайні ситуації.
21. Евакуація населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.
22. Поняття про органи та систему органів людини.
23. Загальна характеристика і класифікація травм.
24. Термічні ураження, опіки.
25. Поняття про гострі отруєння.
26. Послідовність надання першої медичної допомоги при термічних опіках та при отруєння чадним газом.
27. Основні правила проведення закритого масажу серця.
28. Бактеріологічна (біологічна) зброя.
29. Загальні поняття про систему дихання та кровообігу людини.
30. Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.

Модуль 2.

1. Правова основа та загальні принципи організації пожежної безпеки.
2. Основні причини пожеж та заходи, щодо їх попередження.
3. Відповідальність за порушення правил пожежної безпеки.
4. Загальні відомості про пожежу та процес горіння.
5. Небезпечні та шкідливі чинники пов'язані з пожежами.
6. Легкозаймисті рідини, горючі рідини та матеріали.
7. Властивості пожежонебезпечних речовин.
8. Способи припинення процесу горіння.
9. Основні вогнегасні речовини.
10. Загальні поняття про первинні засоби пожежогасіння.
11. Прийоми застосування вогнегасників.
12. Види оперативного розгортання.

13. Основні конструктивні елементи будівель та споруд.
14. Загальні положення, щодо утримання території та утримання евакуаційних шляхів.
15. Що включає в себе попереднє розгортання.
16. Організація служби караулів в пожежно-рятувальних підрозділах.
17. Розміщення особового складу у підрозділах на час чергування.
18. Захисний одяг пожежного-рятувальника та його експлуатація.
19. Що відноситься до спорядження пожежного-рятувальника.
20. Типи та класифікація захисного одягу.
21. Класифікація протигазів.
22. Протигазу на стисненому повітрі.
23. Регенеративні дихальні апарати.
24. Сили та засоби пожежно-рятувальних підрозділів.
25. Збір, виїзд за сигналом «Тривога» та прямування до місця виклику.

13.2. Плани практичних занять

Плани практичних занять наведені у додатку 1 до цієї програми.

13.3. Завдання для самостійної роботи слухачів

Тема № 1. Вступ до фаху, мета та завдання.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Ціль та завдання дисципліни вступ до фаху.

Перелік вмінь і знань майбутнього фахівця.

Рекомендована література: 1,2,3,27.

Тема № 2. Надзвичайні ситуації, порядок класифікації.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин ;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Класифікація НС за причинами виникнення.

Класифікація НС за рівнями.

Рекомендована література:3,10,11.

Тема № 3. Надзвичайні ситуації техногенного характеру.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години .

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Основні терміни і визначення.

Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Рекомендована література: 3,10,11,16,18.

Тема № 4. Надзвичайні ситуації природного характеру.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин ;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Небезпечні геофізичні явища.

Геологічні небезпечні явища.

Метеорологічні небезпечні явища.

Деградація ґрунтів.

Пожежі у природних екологічних системах.

Рекомендована література: 3,10,11,16,18.

Тема № 5. Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Надзвичайні ситуації соціального характеру. Тероризм.

Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Зброя масового ураження.

Рекомендована література: 3,10,11,16,18.

Тема № 6. Сильнодіючі отруйні речовини.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин ;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Поняття про сильнодіючі отруйні речовини. Способи зберігання.

Класифікація та характеристика СДОР.

Рекомендована література: 16,17,19,24

Тема № 7. Засоби індивідуального захисту населення.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин ;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Призначення та класифікація індивідуальних засобів захисту органів дихання та шкіри.

Засоби медичного захисту.

Рекомендована література: 3,16,17,19,24.

Тема № 8. Захисні споруди цивільної оборони.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.
Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Захисні споруди, укриття населення та їх характеристика.
Правила поведінки під час перебування в захисній споруді.
Рекомендована література: 3,16,18,19,24.

Тема № 9. Система оповіщення та правила евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.
Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:
Читання навчальної літератури – 1,5 годин;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.
Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Оповіщення та інформування населення про надзвичайні ситуації.
Евакуація населення під час виникнення надзвичайних ситуацій.
Рекомендована література: 3,16,18,19,24.

Тема № 10. Дії населення під час виникнення надзвичайних ситуацій

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.
Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:
Читання навчальної літератури – 1,5 годин ;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.
Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Характеристика небезпек та дії населення під час стихійного лиха.
Дії населення під час аварій різного характеру.
Рекомендована література: 3,16,18,19,24.

Тема № 11. Загальні поняття про організм людини.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.
Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:
Читання навчальної літератури – 1,5 годин;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.
Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Рекомендована література: 20,21,22,23,26.

Тема № 12. Травми. Термічні ураження. Гострі отруєння.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.
Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:
Читання навчальної літератури – 1,5 годин;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.
Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Загальна характеристика і класифікація травм.
Термічні ураження, опіки.
Поняття про гострі отруєння.
Рекомендована література: 20,21,22,23,26.

Тема № 13. Надання першої медичної допомоги.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні поняття про першу медичну допомогу.

Послідовністю надання першої медичної допомоги в конкретних випадках.

Рекомендована література: 20,21,22,23,26.

Тема № 14. Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні поняття.

Основні принципи та послідовністю надання невідкладної медичної допомоги при гострих отруєннях.

Рекомендована література: 20,21,22,23,26.

Тема № 15. Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години .

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні поняття.

Основні принципи реанімації.

Рекомендована література: 20,21,22,23,26.

Тема № 16. Основні заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки .

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Правова основа та загальні принципи організації пожежної безпеки.

Основні причини пожеж та заходи, щодо їх попередження.

Відповідальність за порушення правил пожежної безпеки.

Нагляд у сфері пожежної безпеки.

Рекомендована література: 3,7,12,13.

Тема № 17: Поняття про пожежу.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні відомості про пожежу та процес горіння. Класифікація пожеж.

Небезпечні та шкідливі чинники пов'язані з пожежами.

Рекомендована література: 1,4,14

Тема № 18. Пожежонебезпечні речовини та їх властивості.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Легкозаймисті рідини, горючі рідини та матеріали.

Властивості пожежонебезпечних речовин.

Рекомендована література: 1,4,14.

Тема № 19. Основи припинення процесу горіння.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Способи припинення горіння.

Основні вогнегасні речовини.

Рекомендована література: 1,4,14.

Тема № 20. Засоби та способи ліквідації пожежі на початковій стадії її розвитку.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні поняття про первинні засоби пожежогасіння.

Прийоми застосування вогнегасників.

Рекомендована література: 1,4,7,8,14.

Тема № 21. Основні конструктивні елементи будівель та споруд.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Основні поняття.

Класифікація будівель та споруд за ступенем вогнестійкості.

Рекомендована література:4,15.

Тема № 22. Основні вимоги правил пожежної безпеки щодо навчальних закладів.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Загальні положення, щодо утримання території.

Утримання евакуаційних шляхів.

Аудиторії, лабораторії.

Рекомендована література: 7.

Тема № 23. Організація служби в Державних пожежно-рятувальних частинах.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Організація служби караулів та внутрішня служба в пожежно-рятувальних підрозділах.

Розміщення особового складу у підрозділах на час чергування.

Рекомендована література: 1,5.

Тема № 24. Захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Захисний одяг пожежного-рятувальника та його експлуатація.

Спорядження пожежного-рятувальника.

Рекомендована література: 1,2.

Тема № 25. Захисний одяг пожежного-рятувальника від підвищених теплових впливів.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Типи та класифікація захисного одягу.

Рекомендована література: 1,2.

Тема № 26. Засоби індивідуального захисту органів дихання пожежного-рятувальника.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;

Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;

Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:
Класифікація протигазів.
Протигаз на стисненому повітрі.
Регенеративні дихальні апарати.
Рекомендована література: 1,25.

Тема № 27. Основні тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Сили та засоби.

Умовні позначення.

Види оперативного розгортання.

Поняття про тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.

Рекомендована література: 1,2,6

Тема № 28. Основи організації і проведення оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів.

На самостійне вивчення розділів цієї теми студенту відводиться 2 години.

Рекомендується розподілити корисний час наступним чином:

Читання навчальної літератури – 1,5 годин;
Формулювання питань для обговорення – 0,25 години;
Консультація у провідного викладача – 0,25 години.

Вам буде потрібно вивчити наступні питання:

Дії та основні завдання органів управління та підрозділів під час проведення пожежно-рятувальних робіт.

Збір, виїзд за сигналом «Тривога» та прямування до місця виклику.

Розвідка пожежі.

Рятування людей на пожежі.

Гасіння пожежі.

Згортання сил і засобів та повернення до місця постійної дислокації.

Рекомендована література: 3,6.

Не забувайте робити невеликі перерви на відпочинок через кожні 40 хвилин! Відпочинок не варто затягувати. Він повинен бути активним і нетривалим.

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку 2 до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку 3 до цієї програми.

14. Рекомендована література

Базова

1. Первинна підготовка пожежного-рятувальника : навч. посіб. О.М. Колєнов, О.Є. Безуглов, В.М. Іщук . — X, 2013 .
2. Пожежно-рятувальна підготовка Безуглов О.Є., Горпинич І.А., Олійник Д.В. та ін.; під ред. О.Є. Безуглова. — X., 2011.
3. Кодекс цивільного захисту України. Кодекс України, від 02.10.2012 № 5403-VI.
4. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения : В 2-х кн. : Справ. изд.: Кн.1 А.Н. Баратов, А.Я. Корольченко, Г.Н. Кравчук и др. — М. : Химия, 1990 .
5. Наказ МВС України від 07.10.2014 року № 1032 Про затвердження Порядку організації внутрішньої , гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
6. Наказ МНС України від 13.03.2012 року № 575 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту;
7. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.
8. Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні.
9. Наказ МНС України від 02.04.04р. №151 Про затвердження Типових норм належності вогнегасників.
10. Наказ МНС України від 02.04.04р. №152 Про затвердження Правил експлуатації вогнегасників.
11. Державний класифікатор надзвичайних ситуацій. ДК-019:2010.
12. Наказ МНС України від 12.12.2012 р. № 1400. Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій.
13. Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» № 8073-X від 07.12.1984р.
14. Кримінальний кодекс України № 2341-III від 05.04.2001р.
15. Баратов А.Н. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения : В2-х кн. : Справ. изд.: Кн.2 А.Н. Баратов, А.Я. Корольченко, Г.Н. Кравчук и др. — М. : Химия, 1990.
16. Основи архітектури і архітектурних конструкцій : Навч. посіб. — X. : УЦЗУ, 2007.
17. Мاستрюков Б.С. Безопасность в чрезвычайных ситуациях : Учебник . — М. : Академия, 2003.
18. Александров В.И. Отравляющие вещества : Учеб. пособ. В.И. Александров, В.И. Емельянов . — 2-е изд., переаб. и доп. — М. : Воениздат, 1990.
19. Крючек Н.А. Безопасность и защита населения в чрезвычайных ситуациях : Учеб.-метод. пособ. для проведения занятий с населением Н.А. Крючек, В.Н. Латчук ; Под ред. Г.Н. Кириллова . — М. : Изд-во НЦЭНАС, 2001.
20. Стеблюк М.І. Цивільна оборона : Підручник . — 3-тє вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2004.
21. Ястребов Г.С. Безопасность жизнедеятельности и медицина катастроф : Учеб. пособ. — Ростов на Дону : Феникс, 2002.
22. Корнієнко В.В. Військово-медична підготовка : Навч. посібник . — К. : Вид. Паливода А.В., 2001.
23. Олійник П.В. Перша медична допомога : Навч. посіб. П.В. Олійник, І.Х. Бейзим, М.В. Судніцин та ін. — Львів : Сполом, 2004.
24. Артюшина Г.П. Основы медицинских знаний : Здоровье, болезнь и образ жизни : Учеб. пособ. Г.П. Артюшина, С.А. Игнаткова . — 3-е изд. — М. : Академический Проект, 2005.
25. Шоботов В.М. Цивільна оборона : Навч. посіб. — 2-ге вид, перероб. — К. : Центр навчальної літератури, 2006.

26. Ковальов П.А. Основи створення та експлуатація апаратів на стисненому повітрі : Навч. посіб. П.А. Ковальов, В.М. Стрілець, О.В. Єлізаров, О.Є. Безуглов . — Х. : АЦЗУ, 2005.
27. Самусев Р.П. Анатомія человета : Учеб. пособ. Р.П. Самусев, Ю.М. Селин . — 3-е изд., перераб. и доп. — М. : Издат. дом "Оникс 21 век" ; Мир и образование, 2004.

Допоміжна

1. ДБН В.1.1-7-2002* «Пожежна безпека об'єктів будівництва».

Інформаційні ресурси

<http://zakon0.rada.gov.ua/>
<http://nuczu.edu.ua/ukr/departments/chairs/ostap/navchlit/>
<http://academy.apbu.edu.ua/rus/mbank/>
<http://www.xmz.com.ua/contacts.shtml>
<http://www.mns.gov.ua/content/otanperelikvak.html>

Розробники: _____ С.С. Пономаренко